

Hajdes storhage

2 sidor

Hajdes storhage är ett naturreservat som visar skog som skötts på gammaldags vis. Hagen omgärdas av en sex kilometer (!) lång bandtun och skogen är många hundra år.

I Hajdes storhage är tall det dominerande trädslaget, men framför allt där underlaget består av sand, växer även en hel del gran. Många träd är mycket gamla, enstaka tallar är mer än 300 år.

Gamla skogsbruksmetoder

Skogen i Storhagen är helt opåverkad av moderna skogsbruksmetoder. I stället har all avverkning fram till i dag skett genom så kallad plockhuggning, där man har avverkat enstaka träd eller grupper av träd som har valts ut efter sin lämplighet för olika ändamål.

Skogen har också sedan lång tid tillbaka utnyttjats som betesmark för gårdens djur, och betet tillsammans med det skonsamma skogsbruket har skapat en olikåldrig skog med glest utvecklat buskskikt.

Flera fågelarter som kräver gammal skog häckar i Storhagen, bl a spillkråka, pärl-

Bondeskog. Det nästan 2 km² stora skogsområdet hör till gården Stora Hajdes. Här kan man få se en numera i det närmaste försvunnen skogstyp, nämligen den gamla bondeskogen.

uggla och duvhök, men betydligt vanligare är t ex svartmes, kungsfågel, bofink och lövsångare.

Våtmarker och växtlighet

Inom området finns flera mindre myrar och *våtar* (vattensamlingar). Störst av dessa är *Aursiki*, som ligger i den sydöstra delen av reservatet. Delar av denna våtmark har karaktären av källkärr, och här kan man hitta svarthö och myrlilja. Karaktärsväxter i området i övrigt är bl a örnbräken och blåbär, och inom de sandigare delarna finns gott om revlumner.

FRÖJEL HEMBYGDSFÖRENING

Adress: Fröjel, Skolgården, SE 623 55 Klintehamn Hemsida: www.frojel.net
Besöksplatsen öppnar vid midsommar och håller öppet i sex veckor.

Naturreseptatet Hajdes storhage

Hajdes storhage är ett naturreservat som visar skog som skötts på gammaldags vis. Hagen omgärdas av en sex kilometer lång bandtun.

Det nästan 2 km² stora skogsområdet Hajdes storhage hör till gården Stora Hajdes och utgör ett på Gotland unikt exempel på en nästan försvunnen skogstyp, den gamla bondeskogen. Skogen i Storhagen är helt opåverkad av moderna skogsbruksmetoder som kalhuggning, markberedning, dikning och skogsplantering. I stället har all avverkning fram till i dag skett genom plockhuggning, dvs man har avverkat enstaka träd eller grupper av träd som har valts ut efter sin lämplighet för olika användningsområden.

Förutom till byggnads- och snickerivirke har skogen i Hajdes storhage förr utnyttjats till bland annat bränning av tjära och kalk.

Skogen har också sedan lång tid tillbaka utnyttjats som betesmark för gårdens djur, och betet tillsammans med det extensiva skogsbruket har skapat en olikåldrig skog med glest utvecklade buskskikt och tuktat fåltskikt.

I reservatet är tall det dominerande trädslaget, men framför allt där underlaget består av sand, växer

även en hel del gran. Många träd har en betydande ålder, och enstaka tallar är mer än 300 år gamla. Här häckar flera fågelarter som kräver gammal skog, bl a spillkråka, pärluggla och duvhök. Betydligt vanligare är dock t ex svartmes, kungsfågel, bofink och lövsångare.

Inom området finns flera mindre myrar och *vätar* (vattensamlingar). Störst av dessa är *Aursiki*, som ligger i den sydöstra delen av reservatet. Delar av denna våtmark, som är glest bevuxen med pors och förkrympta tallar, har karaktären av källkärr, och här kan man bl a hitta svarthö och myrlilja. Karaktärsväxter i området i övrigt är bl a örnbräken och blåbär, och inom de sandigare delarna finns gott om revlumner.

Nära gården finns också ett sojde och restaurerade byggnader som väderkvarn, kalkugn, smedja och lambgift (uttalas med hårt g). Kalkugnen var i bruk sista gången 1944 – resterna av ugnen kan ses drygt 200 m NO om gårdsbyggnaderna, strax innanför reservatsgränsen. Cirka 50 m norr om kalkugnen ligger det tillhörande stenbrottet, där man bröt den sten som skulle brännas till kalk. Senaste gången man brände tjära i gårdens sojde var 1947. (Se vidare under avsnitten 'Sojden' och 'Kalksten').

Reservatsföreskrifter

Inom reservatet är det förbjudet för allmänheten

- att föra eller parkera fordon
- att göra upp eld

Naturvårdsförvaltning

Hajdes storhage avsattes som naturreservat 1991. Reservatet förvaltas i naturvårdshänseende av länsstyrelsen i Gotlands län i samråd med markägaren.

Hitta dit: Hajdes är den bondgård som ligger vid vägen mellan Fröjel och Lojsta, 1,7 kilometer från väg 141. I kurvan just efter gården står en kvarn, och där går en grusad skogsväg in åt vänster (österut). Grusvägen går några hundra meter ifrån den bandtun (= gårdsgård) som omgärdar hela hagen men som inte syns från vägen. Fortsätt 2 km och följ därefter den väg som viker av åt vänster. Efter 800 meter kommer man fram till det sydöstra hörnet av reservatet, där det också finns en stätta. Vägen löper vidare längs reservatsgränsen, och efter 300 m kommer en stätta till. Fortsätt en kilometer, och då är man framme vid reservatets **nordöstra hörn**, där ännu en stätta står redo att hjälpa besökaren över den annars svårforcerade tunen. Alldeles innanför stättan finns en **upplysningstavla**. – (En stätta finns för övrigt redan vid hagens sydvästra hörn, några hundra meter från kvarnen, men den är tämligen svåråtkomlig och kan inte rekommenderas). – **Obs!** Stövlar är att föredra, och barnvagnar och andra hjulfordon är det omöjligt att ta sig fram med någonstans i hagen.